

Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

3.-4. mai 2023

Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Kristine Sandmæl (leder), Kari Mangrud Alvsvåg (BM-representant) (kun 4.5.), Kjetil Drangsholt (LVF-representant), Tron Fagermoen (TN-leder) (kun 4.5.), Kjetil Fretheim (KV-representant), Helge Gaard (representant for misjonsorganisasjonene), Øyvind Haraldseid (representant fra Bibelselskapet) (kun 4.5.), Bernt Greger Olsen (representant fra Bibelselskapet) (kun 3.5.), Jeffrey Huseby (representant fra Sjømannskirken), Ragnhild Mestad (KISP-leder) (kun 3.5.), Oddny Irene Miljeteig, Monika Tettli, Olav Fykse Tveit (representant for NKR), Jostein Ådna, Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant) (3.5. + sakene 14 KEK, 16 og 18)

Forfall:

Jacob Breda Antonsen (LVF-representant), Inga Stoveland Dekko, Dagfinn Høybråten (representant fra Kirkens Nødhjelp), Ingeborg Midttømme (KV-representant), Liv Hernæs Kvanvig (MRU-leder)

Gjest:

Silvia Genz fra Den evangelisk lutherske kirke i Brasil (IECLB)
Thomas Raadin Iversen, leder av Den norske kirkes ungdomsutvalg

Til stede fra sekretariatet:

Einar Tjelle samt rådgivere som fulgte enkeltsaker.

3. mai var det åpent seminar på Litteraturhuset med tema «Er krig etisk forsvarlig? Seminaret samlet fullt hus og det var stort engasjement og meget gode og relevante innledninger og samtaler.

Saksliste

- Sak MKR 12/23: Protokoller
- Sak MKR 13/23: Nytt fra den verdensvide kirke
- Sak MKR 14/23: Orienteringssaker
- Sak MKR 15/23: Referatsaker
- Sak MKR 16/23: Forberedelse til generalforsamling 2023 i Konferansen av europeiske kirker (KEK)
- Sak MKR 17/23: Forberedelse til Det lutherske verdensforbunds generalforsamling 2023: Én kropp, én Ånd, ett håp (KM-sak)
- Sak MKR 18/23: Den norske kirkes relasjon til Den russisk-ortodokse kirke
- Sak MKR 19/23: Ungdom og økumenikk
- Sak MKR 20/23: Samarbeid med Den evangelisk lutherske kirke i Brasil (IECLB)
- Sak MKR 21/23: Samarbeid med søsterkirker
- Sak MKR 22/23: Møteplan MKR og MKR/AU 2024
- Sak MKR 23/23: Eventuelle uttalelser (saksordfører: MKRs leder)

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 1.-2. mars 2023**Vedtak:**

Protokollen ble godkjent.

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 30. mars 2023**Vedtak:**

Protokollen ble tatt til etterretning.

MKR 13/23: Nytt fra den verdensvide kirke

Norges Kristne Råd (NKR)**MKR's behandling:**

Olav Fykse Tveit orienterte fra generalforsamlingen der 30-årsjubileet ble markert. MKR spilte en viktig rolle da NKR ble etablert. NKR er i dag et viktig organ som har bred oppslutning. Berit Hagen Agøy har hatt en viktig rolle som styreleder og ble takket av.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og protokoll fra generalforsamlingen i Norges Kristne Råd 22.-23. mars 2023 til orientering.

Kirkenes verdensråd (KV)**MKR's behandling:**

Kjetil Fretheim orienterte. Forberedelsene til sentralkomitemøtet i Genève i juni er det mest aktuelle nå. Ny generalsekretær Jerry Pillay er i gang, og han besøker Oslo 31. mai–2. juni.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Det lutherske verdensforbund (LVF)**MKR's behandling:**

Kjetil Drangsholt orienterte med utgangspunkt i sakspapiret. Det som opptar LVF mest nå, er selvsagt forberedelsene til generalforsamlingen i september.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet bekrefte en fortsatt støtte til Olaf Johannes Mergeler som leder for Finanskomiteen i LVF.

2. Mellomkirkelig råd tar saken for øvrig til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

MKR's behandling:

Andreas Henriksen Aarflot ga en muntlig orientering fra arbeidet i KEKs Governing Board og orienterte om KEKs økonomi. Enkelte store kirker melder at de ser seg nødt til å redusere bidragene samtidig som inflasjonen i Belgia øker lønnsutgiftene. Generalforsamlingen vil behandle et forslag til en ny formel for medlemskontingent. Governing Board har behandlet søknad om medlemskap i KEK fra The Orthodox Church of Ukraine og gått inn for at denne kirken blir tatt opp som medlem. Dette vedtaket er nå sendt ut til medlemskirkene. Dersom det kommer innsigelser fra 1/4 av medlemskirkene, vil saken bli endelig behandlet på generalforsamlingen.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Communion of Protestant Churches in Europe - CPCE

MKR's behandling:

Tron Fagermoen orienterte muntlig om arbeidet i CPCE, og 50-års-markeringen for Leuenberg-avtalen som ble holdt i Ungarn i mars. Stephanie Dietrich deltok fra norsk side. CPCE holder sin neste generalforsamling i 2024 i Romania.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Churches Commission for Migrants in Europe (CCME)

MKR's behandling:

Anders Jordet orienterte muntlig. Etter at styret i KEK har vedtatt at de ikke lenger vil støtte CCME, synes CCMEs framtid usikker, og det må gjøres en betydelig jobb for å sikre det økonomiske grunnlaget for kommisjonens drift.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

MRK 14/23: Orienteringssaker

1. Muntlig orientering fra organisasjonene:

- Kirkens Nødhjelp
Kirkens Nødhjelp hadde meldt forfall og det var derfor ingen orientering fra Kirkens Nødhjelp denne gang.

- Sjømannskirken
Mange av sjømannskirkene har fortsatt stor oppslutning, men noen har nedgang. Rekrutteringen er blitt litt tyngre, og søkerlistene er ikke alltid like lange som før. I tillegg til faglig kompetanse er også relasjonskompetansen og evnen til å tilpasse seg nye omgivelser viktig i rekrutteringsprosesser i Sjømannskirken. Økonomi er alltid krevende, men Sjømannskirken får god støtte fra Barne- og familiedepartementet. Dårlig kronekurs gir en trangere økonomisk ramme og nedgang i antall ansatte. Mange frivillige reiser for kortere perioder, noe som bidrar til en betydelig økning i organisasjonens klimaavtrykk. Sjømannskirken jobber med å adressere reising, men ser at i komplekse situasjoner er det nødvendig å møtes fysisk for å tilrettelegge for gode samtaler. Sjømannskirken skal avholde generalforsamling 16.-18. juni.
 - Samarbeid menighet og misjon (SMM)
Mange Norad-prosjekter i regi av SMM-organisasjonene får kutt i støtte grunnet UD's omrokking av midler til Ukraina. Digni jobber med å adressere dette. SMM-organisasjonene har givere som gir mer enn kr 25 000 i året, og regjeringens kutt i maksgrense på skatteavdrag på givertjeneste ned til kr 25 000 er beklagelig. Organisasjonene opplever også at noen givere kutter i sin givertjeneste på grunn av økte kostnadsnivåer i personlig økonomi.
 - Det Norske Bibelselskap
Bibelselskapet orienterte om sitt arbeid i og relasjoner til Kina, Cuba og Ukraina. Flere av medlemmene i MKR gav uttrykk for anerkjennelse av Bibelselskapets arbeid og tilnærming i kompliserte politiske situasjoner.
2. Historisk gjennombrudd for minoriteters rettigheter i Irak
 3. Rapport 2022 fra Det internasjonale dalitnettverket (IDSN)
 4. Concern over the Sri Lankan Government's action towards protestors fra National Christian Council of Sri Lanka
 5. Om kirkeasyl og innstramming
 6. Klima, miljø og bærekraft
 7. Om Uganda og situasjonen for LHBTQ+
 8. Krevende påsketid i Øst – Kronikk
 9. Forskningsrapport om Den norske kirke og kristne migranter

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 15/23: Referatsaker

1. Referat fra møte i SMM-rådet 13. mars 2023
2. Referat fra møte i Kontaktgruppen med Human-Etisk Forbund 13. desember 2022
3. Referat fra møte i kontaktgruppen med Buddhistforbundet 27. mars 2023
4. Protokoll fra årsmøte i Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn STL 27. februar 2023
5. Protokoll fra møte i Kirkerådet 23. mars 2023
6. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 2.-3. mars 2023
7. Referat fra møte i Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) 17. april 2023
Leder i KISP Ragnhild Mestad ga en muntlig orientering fra dette møte. Forberedelser til oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, internasjonal

skattepolitikk og kunstig intelligens var viktige saker. Kunstig intelligens reiser en rekke kompliserte problemstillinger på internasjonalt nivå.

8. Møte i Teologisk nemnd 27.-28. april

Leder i Teologisk nemnd Tron Fagermoen ga en muntlig orientering fra møtet. Protokoll sendes ut til neste MKR-møte.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.
2. MKR ber KISP om å legge til rette for en større samtale om hva kirkens rolle kan være knyttet til problemstillinger som reiser seg i forbindelse med kunstig intelligens, med særlig fokus på de etiske utfordringene.

MKR 16/23: Forberedelse til generalforsamling 2023 i Konferansen av europeiske kirker (KEK)

MKR's behandling:

Andreas Henriksen Aarflot orienterte om generalforsamlingen med utgangspunkt i sakspapiret. Han gjorde oppmerksom på at Den norske kirke under generalforsamlingen bør foreslå delegater til komiteene. Atle Sommerfeldt vil delta i Finanskomiteen egenskap av medlem av KEKs budsjettkomite.

En viktig sak under generalforsamlingen er forslag om en betydelig økning i medlemskontingenten for Den norske kirke.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd minner om at det er praksis i Den norske kirke at delegatene ikke møter med bundet mandat, men samordner seg imellom om felles norsk stemmegivning
2. Mellomkirkelig råd ber om rapport fra generalforsamlingen til sitt møte 26. oktober 2023
3. Kirkemøtet får en orienteringssak om KEKs generalforsamling på sitt møtet i august.

MKR 17/23: KM-sak om LVFs generalforsamling 2023

MKR's behandling:

Til møtet forelå et utkast til sak til Kirkemøtet om LVFs generalforsamling. Kjetil Drangsholt gikk igjennom dette sakspapiret. Rådet var godt fornøyd med papiret og hadde kun noen få merknader.

Det ble opplyst at Krakow er «rød sone» for personer med LHBTQ+-identitet, noe som innebærer at noen av deltagerne på møtet kan kjenne seg utrygge.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd har følgende innspill til sakspapiret til Kirkemøtet:

Til vedtakspkt. 4:

Legge til et nytt kulepunkt etter det første: forplikte oss i vår kamp mot antisemittisme
FNs bærekraftsmål byttes ut med bærekraftsmålene.

Til saksorienteringen:

Generalforsamlingen er en anledning til å styrke samarbeidet med Den norske kirkes søsterkirker i Sør-Afrika, Brasil og Jordan og Det hellige land og samhandle med dem om relevante tema som kommer opp under generalforsamlingen.

Utvalget som arbeider med kirkens forhold til jøder og jødedom bør nevnes, herunder Den norske kirkes arbeid mot antisemittisme og vår relasjon til både jøder og kristne palestinere.

MKR 18/23: Den norske kirkes relasjon til Den russisk-ortodokse kirke

MKR's behandling:

Kari Mangrud Alvsvåg innledet ut fra sakspapiret og vedlagte notat fra Folkekirken Mellemkirkelig Råd i Danmark. Rådet drøftet mange aspekter ved Den russisk-ortodokse kirkes støtte til krigen og hvordan vi fra Den norske kirke bør forholde oss til det. Det var enighet i rådet om at Den norske kirke må være tydelige i fordømmelsen av den russiske kirkeledelses teologiske legitimering og rettferdiggjøring av krigen, samtidig som det er viktig at arenaer for kontakt og økumeniske samtaler holdes åpne.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd slutter seg til Bispemøtets uttalelse om krigen i Ukraina av 16. februar 2023 og den tydelige fordømmelsen av Den russisk-ortodokse kirkeledelses teologiske legitimering og rettferdiggjøring av krigen. Den russisk-ortodokse kirkeledelse forsvarer i realiteten det folkerettsstridige og umoralske angrepet på Ukraina og også grove menneskerettsbrudd.

En slik teologi er i strid med og vanskeliggjør det økumeniske fellesskapet. Det er viktig å gjøre vårt syn kjent i møte med Den russisk-ortodokse kirke. Kirkenes verdensråd er en arena hvor slike samtaler er mulig.

Mellomkirkelig råd er klar over at det er krevende å framføre tydelig kritikk og samtidig invitere til samtaler, men kirkens grunnholdning er å være åpen for å snakke med alle, også med dem vi er dypt uenige med. Dette er en forutsetning for at kirkene kan bidra til forsoningsarbeid og en rettferdig fred.

2. Mellomkirkelig råd ber Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomite under møtet i juni om å:
 - støtte Den ukrainsk-ortodokse kirkes søknad om medlemskap i Kirkenes verdensråd.
 - framføre vår tydelige kritikk av Den russisk-ortodokse kirkes legitimering av krigen.

3. Russere i Norge må ikke stigmatiseres, men møtes med respekt. De befinner seg også i en krevende situasjon nå.
4. Mellomkirkelig råd ber om at Ressursbanken oppdateres for lokalmenigheter i møte med både ukrainere og russere i Norge.

MKR 19/23: Ungdom og økumenikk

MKR's behandling:

Leder av Den norske kirkes ungdomsutvalg Thomas Raadin Iversen orienterte om økumenisk ungdomsarbeid. Rådet fikk også en skriftlig rapport om Kirkerådets satsing «Ungdom og økumenikk 2022». Raadin Iversen understreket viktigheten av at ungdommer blir med som delegater på generalforsamlinger og andre økumeniske møter. Besøket i Genève i 2022 og deltagelse på generalforsamlingen til Norges Kristne Råd i mars 2023 var til stor inspirasjon. Begge disse rekrutterer ungdom til økumenisk engasjement og ansvar, noe kirken er helt avhengig av. Ungdom er en uunnværlig ressurs i økumenisk arbeid, både i Norge og i det internasjonale samarbeidet.

Ungdommens kirkemøte i høst vil behandle en sak om ungdom og økumenikk og arbeidet for å få til et norsk økumenisk ungdomsnettverk i samarbeid med Norges Kristne Råd. Rådet la vekt på viktigheten av undervisning i økumenikk på de teologiske lærestedene, utveksling og også at norske studenter kan ha studieopphold på Bossey. Skal man få til dette, bør det gis økonomisk tilskudd til studentene.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd verdsetter det økende økumeniske engasjementet i Den norske kirkes ungdomsutvalg og vil prioritere å arbeide for at ungdom får sin rettmessige plass i det økumeniske samarbeidet.

MKR 20/23: Samarbeid med Den evangelisk lutherske kirke i Brasil (IECLB)

MKR's behandling:

Olav Fykse Tveit presenterte historien bak avtalen mellom Den norske kirke og IECLB som først ble etablert i etterkant av LVFs generalforsamling i Winnipeg i 2003.

President Pastora Silvia Genz fortalte om IECLBs historie og situasjon.

Den politiske polariseringen i samfunnet har vært krevende også i kirken. Ungdommene arbeider for enhet og har en samlende funksjon.

Alle menighetene har et misjonsengasjement. IECLB sender misjonærer til flere land, ofte finansiert av en tredjepart, blant annet også til Frankrike finansiert av NMS.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd takker for besøket fra President Pastora Sylvia B. Gentz fra IECLB. Det er av stor verdi å få førstehåndskunnskap om arbeidet og utfordringene for kirken, ikke minst innen misjon, diakoni og arbeid for enhet og rettferdighet i det brasilianske samfunnet.
2. Mellomkirkelig råd gratulerer Sylvia Gentz som den første kvinne i posisjonen som øverste leder for kirken, og gratulerer IECLB med den nye Gender Policy». Vi merker oss arbeidet med likestilling i kirken og å rekruttere kvinner til alle kirkelige tjenester.
3. Mellomkirkelig råd er glad for at avtalen med IECLB er fornyet og peker på behovet for å videreutvikle konkretiseringen av samarbeidet. Dette skjer blant annet gjennom Det Norske Misjonsselskap, Kirkens Nødhjelp, VID og MF vitenskapelige høyskole. MKR vil fortsette samarbeidet om vern av regnskogen som bilateralt og felles økumenisk og inter-religiøst samarbeid.
4. Mellomkirkelig råd takker for invitasjonen til IECLBs 200-årsjubileum i 2024 og ser fram til å delta.

MKR 21/23: Samarbeid med søsterkirker

MKR's behandling:

Samtalen handlet hovedsakelig om tre problemstillinger:

1. Utfordringen med å navigere behovet for fysiske møter for å etablere og opprettholde vennsapsavtaler med behovet for å kutte i karbonutslipp.
2. Forholdet mellom nasjonale og regionale samarbeidsavtaler
3. Viktigheten av å tilrettelegge for økonomisk ryddighet på alle nivåer.

Vedtak:

1. MKR understreker viktigheten av vennsapsrelasjoner med kirker i andre deler av verden. Den norske kirke har mye å lære av søsterkirker. Fysiske møter er avgjørende for å etablere og opprettholde relasjoner. Samtidig må behovet for direkte møter i vennsaps- og søsterkirkesamarbeid ses i sammenheng med miljøhensyn og være i overensstemmelse med Kirkerådets reisepolicy. Der det er praktisk mulig, bør en i økende grad benytte digitale møtepunkt.
2. MKR har en koordinerende rolle i Den norske kirkes internasjonale samarbeid. MKR ber sekretariatet om å holde oversikt over vennsapsavtaler, utvikle og oppdatere ressurser om aktuelle problemstillinger og jevnlig oppdatere bispedømmer og menigheter om de nasjonale avtalene/søsterkirkene. MKR oppfordrer bispedømmer som vil opprette nye internasjonale relasjoner, om å vurdere disse inngått med en av kirkene vi har nasjonal søsterkirkeavtale med.

3. MKR oppfordrer menighetene til å inngå misjonsavtaler gjennom Samarbeid menighet og misjon. Økonomisk støtte bør kanaliseres gjennom SMM og Kirkens Nødhjelp. Menigheter som ønsker å besøke prosjektene de støtter, oppfordres til å benytte reiser i regi av SMM-organisasjonene.

MKR 22/23: Møteplan MKR og MKR/AU 2024

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd vedtar følgende datoer for MKR-møter våren 2024:
 - 4.-5. mars
 - 6. mai
2. Mellomkirkelig råd tar datoene for MKR/AU-møter våren 2024 til orientering.

MKR 23/23: Eventuelle uttalelser

Det forelå ingen forslag til uttalelser til dette møtet.

Neste møte i MKR: **26. oktober 2023 kl. 9-18** digitalt på Teams.